Dosarul nr. 2-14148/2023
2-23098966-12-2-10072023

H O T Ă R Â R E
În Numele Legii

Pronunțat public la 03 octombrie 2023 în mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Victor Sandu
Grefier Diana Blîndu
Cu participarea:
Reclamanta Boubatrîn Tamara
Reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova Ion Tulbure
În lipsa:
Reprezentantului intervenientului accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova

examinând în ședință publică, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Boubatrîn Tamara către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală și de anchetă preliminară, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, -

a constatat:

La data de 07.07.2023, reclamantul Boubatrîn Tamara a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală și de anchetă preliminară, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a invocat că, potrivit Decretului Președintelui R. Moldova nr. 304 din 08 octombrie 1996 a fost numită în funcția de judecător al Judecătoriei raionale Rîșcani pe termen de 5 ani.

Ulterior, potrivit Decretului Președintelui R. Moldova nr. 291 din 30 octombrie 2001 a fost numită judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

Totodată, potrivit Decretului Președintelui R. Moldova nr. 1435 din 22 ianuarie 2015 a fost numită prin transfer în funcția de judecător la judecătoria Ialoveni.

Invocă că, Consiliul Superior al Magistraturii R. Moldova la data de 26 aprilie 2016 cu nr. de intrare 760 p/m a înregistrat sesizarea Procurorului General interimar Eduard Harujen, Procuratura Generală Republica Moldova privind eliberarea acordului la pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală a judecătorului Boubatrîn Tamara în baza art.307 al.(2) lit. a) din Codul Penal - pronunțarea cu bună știință a unei sentințe contrare legii, legată de învinuirea de săvîrșire a unei infracțiuni grave, nefiind

constatate vreuna din circumstanțele, care exclud urmărirea penală în cadrul judecării cauzei penale de acuzare a lui Bantea Aurel conform art. 325 al.(1) din Codul Penal.

Menționează că, Inspecția judiciară la data de 06 mai 2016 cu nr. 2712 în Consiliul Superior al Magistraturii a depus nota informativă pe marginea verificării sesizării Procurorului General interimar, Harunjen Eduard privind eliberarea acordului la pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală a judecătorului Judecătoriei Ialoveni, Boubatrîn Tamara în care a indicat, că pronunțând sentință de achitare în privința lui Bantea Aurel la examinarea cauzei penale a admis derogări de la cerințele art. 364^1 Cod Penal și Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiției din 16.12.2013, care nu pot fi calificate ca acțiuni intenționate, constituind erori admise de judecător în procesul examinării cauzei și din faptele expuse în sesizarea parvenită, argumentele expuse în decizia Curții de Apel Bălți, nota informativă a judecătorului nominalizat nu permit de a concluziona asupra existenței unei bănueli rezonabile privind săvîrșirea de către judecătorul Boubatrîn Tamara a unei infracțiuni prevăzute de art. 307 al. 2 lit. a) Cod Penal, adică pronunțarea cu bună știință a unei sentințe contrar legii.

Totodată, potrivit Hotărîrii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 14 din 11 mai 2016 s-a admis sesizarea Procurorului General interimar Eduard Harunjen, referitor la eliberarea acordului la pornirea urmăririi penale și tragerea la răspunderea penală a unui judecător și s-a dat acordul la pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală a judecătorului Judecătoriei Ialoveni, Tamara Boubatrîn.

Astfel, Procurorul General - interimar Eduard Harujen la data de 24 mai 2016 a emis ordonanța de pornire a urmăririi penale în privința sa, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 307 al. (2) lit. a) din Codul Penal cu stabilirea termenul urmăririi penale până la 30 iunie 2016.

Menționează că, la data de 07 iunie 2016 a primit copia ordonanței de începere a urmăririi penale în privința sa și ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuită.

Ulterior, potrivit ordonanței procurorului, șef al Procuraturii Anticorupție Viorel Morari din 02 august 2016 s-a dispus efectuarea urmăririi penale în cauza penală nr. 2016978084 pornită în privința sa de către un grup format din 4 procurori, 1 ofițer de urmărire penală și 2 ofițer de investigații.

Susține că, potrivit ordonanței de pornire a urmăririi penale din 24 mai 2016 și potrivit ordonanței de recunoaștere a sa în calitate de bănuit din 24 mai 2016 urmărirea penală a fost pornită conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 307 al.(2) lit.a) Cod Penal - Pronunțarea cu bună-știință de către judecător a unei hotărâri, sentințe, decizii sau încheieri contrare legii legată de învinuirea de săvârșire a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave.

Astfel, se constată că a fost învinuită de faptul, că activând în funcția de judecător al Judecătoriei Glodeni, a comis acțiuni, care au subminat autoritatea și prestigiului justiției, discreditând înalta funcție de judecător, pronunțând cu bună-știință o hotărâre contrară legii. După prima audiere din 17 august 2016 și audierea suplimentară din 01 septembrie 2016 în calitate de bănuită organul de urmărire a modificat bănuiala și la data de 07 septembrie 2016, în ziua sa de naștere, au adoptat ordonanță de punere sub învinuire, prin care a dispus a pune sub învinuire pe cet. Boubatrîn Tamara, judecător la Judecătoria

Ialoveni, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 307 al.(l) Cod Penal. Ordonanța de recunoaștere în calitate de învinuit în baza art. 307 al.(l) Cod Penal i-a fost adusă la cunoștință la data de 08 septembrie 2016 și în procesul de audiere în calitate de învinuită a declarat, că rămâne pe aceiași poziție declarată în cadrul audierilor în calitate de bănuită.

Menționează că, la data de 16 mai 2017 a fost întocmit rechizitoriul și trimis dosarul penal în judecată.

Astfel, se constată că timp de 1 an și anume de la 24 mai 2016 până la data de 18 mai 2017 în privința sa s-au efectuat acțiuni de urmărire penală pentru a o aduce în fața instanței de judecată pe banca acuzaților de rând cu alte categorii de cetățeni, care încalcă legea penală. Dosarul s-a aflat pe rolul primei instanțe, începînd cu data de 19 mai 2017 până la data de 27 noiembrie 2018 - data pronunțării sentinței. Ședințele de judecată au fost amînate din diferite motive, dar nu din motivul neprezentării sale în cadrul ședințelor de judecată sau la cererile sale.

Invocă că, la data de 12 noiembrie 2018 de către Judecătoria Drochia sediul Rîșcani a fost pronunțat dispozitivul sentinței de condamnare, potrivit căreia Boubatrîn Tamara a fost recunoscută vinovată în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de 307 al.(l) Cod Penal și aplicată pedeapsă sub formă de închisoare pentru un termen de 1 (unu) ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de demnitate publică, pe un termen de 1 (unu) ani, prin aplicarea art. 90 al.(l) Cod penal, dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate față de Boubatrîn Tamara pentru un termen de probațiune de 1(unu) ani, dacă nu va săvîrși o nouă infracțiune, îndreptățind prin comportare exemplară încrederea ce i s-a acordat, fiind dispusă în privința sa aplicarea măsurii preventive obligarea de nepărăsire a țării până la intrarea în vigoare a sentinței.

Menționează că, lucrând în funcție de judecător timp de 19 ani 7 luni, a rămas de lungă durată șocată, adânc stresată psihic și psihologic de o așa sentință de condamnare pe motivul, că dacă Procuratura Anticorupție era ferm convinsă că este vinovată de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 307 al. (2) lit. a) Cod Penal, apoi reîncadrată în baza art. 307 al.(l) Cod Penal și sunt toate elementele infracțiunii, apoi neapărat în perioada urmăririi penale i-ar fi fost aplicată o măsură preventivă, dar nu au făcut acest lucru pentru a evita posibilitatea în caz de adoptare a sentinței de achitare de a pretinde la încasarea prejudiciului material și moral, cauzat prin acțiunile ilicite al procuraturii, în temeiul Legii nr.1545 din 25 februarie 1998.

Potrivit deciziei Curții de Apel Bălți nr. 1 a-897/18 din 15 ianuarie 2020 (decizia motivată fiind adoptată la 11 februarie 2020) s-a decis de a respinge apelul declarat de procurorul în Procuratura Anticorupție Elena Cazacov ca nefondat, de a admite apelul declarat de inculpata/condamnata Boubatrîn Tamara la sentința Judecătoriei Drochia sediul Rîșcani, sentința primei instanțe s-a casat cu pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează: Boubatrîn Tamara învinuită de săvârșirea infracțiunii, prevăzută de art. 307 al.(l) Cod penal, se achită pe motiv, că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Astfel, timp de 15 luni de zile a avut obligația de a nu părăsi tara ca măsură de constrângere, aplicată de prima instanță Judecătoria Drochia, sediul Glodeni prin dispozitivul sentinței din 12 noiembrie 2018.

Susține că, Procuratura Anticorupție și Procuratura de circumscripție Bălți au declarat recursuri ordinare la decizia Curții de Apel Bălți nr. la-897/2018 de achitare a Boubatrîn Tamara, învinuită de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 307 al.(l) Cod Penal, pe motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, iar Curtea Supremă de Justiție potrivit Deciziei nr. 1ra-32/2021 din 10 februarie 2021 a decis inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura Anticorupție, Cazacov Elena și de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 ianuarie 2020, în cauza penală în privința a Boubatrîn Tamara, ca fiind vădit neîntemeiate. Decizia motivată a fost pronunțată la 11 martie 2021 și este definitivă și irevocabilă din această dată.

Astfel, se constată că tocmai la data de 11 martie 2021 sentința de condamnare și măsura preventivă obligarea de nepărăsire a țării aplicată de instanța de fond în privința sa Boubatrîn Tamara și-a pierdut valabilitatea și ca rezultat a fost în posibilitate de a-și perfecta și pașaportul pentru a avea posibilitate de a pleca peste hotare în vizită, la odihnă sau călătorii.

Menționează că, timp de 4 ani și 9 luni, de la data de 11 mai 2016 și până la data de 11 martie 2021, a fost supusă zi de zi la stresuri psihologice și psihice. Or, din înscrisurile anexate la cererea de chemare în judecată se constată cu certitudine că în cadrul urmăririi penale în privința sa, fără careva temeiuri în mod de urgență, s-a dispus aducerea sa silită în fața organului de urmărire penală, nu de la domiciliul său din mun. Chișinău, dar de la domiciliul mamei sale din s. Costești raionul Ialoveni, urmărind scopul ca să cunoască toată mahalaua și satul de faptul, că în privința sa s-a pornit urmărirea penală și la pronunțarea sentinței de condamnare ilegală s-a aplicat măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara, care de fapt a fost valabilă de la data pronunțării sentinței de condamnare 27 noiembrie 2018 până la data casării ei 11 februarie 2020 de Curtea de Apel Bălți (13 luni și 15 zile).

Mai mult, potrivit Decretului Președintelui R. Moldova nr.2089 din 31 mai 2016 în temeiul art. 25 al.(l) lit.a) din Legea cu privire la statutul judecătorului a decretat eliberarea sa din funcție de judecător la judecătoria Ialoveni, conform cererii de demisie.

Totodată, actâvând în funcția de judecător, începând cu 08 octombrie 1996 timp de 19 ani 7 luni, fără a avea careva sancțiuni disciplinare pe întreaga perioadă de activitate, la demersul Procurorului General interimar Harujen Eduard cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii din 11 mai 2016 i s-a intentat dosar penal pe o faptă, care de fapt nu întrunește elementele infracțiunii.

Potrivit carnetului de muncă pe întreaga sa activitate, începînd cu 16 august 1977 și până la demisionare din funcția de judecător 31 mai 2016, se constată că întotdeauna s-a atîrnat conștiincios față de lucrul său și în privința sa nici odată nu au fost aplicate careva sancțiuni disciplinare sau de alt ordin.

Menționează că, practic în fiecare zi era telefonată pentru a confirma sau infirma publicațiile de pe rețele de socializare cu privire la pornirea urmăririi penale în privința

sa, ceea ce era foarte dureros și josnic. Copiii săi de pe rețelele de socializare la data de 11 mai 2016 au aflat despre Hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii privind darea acordului la pornirea urmăririi penale în privința sa și imediat au venit la serviciu să întrebe și să clarifice pentru care faptă și de ce s-a primit așa. Neștiind situația erau foarte supărați și revoltați pentru faptul, că a mers contra procurorului și nu a mers pe calea condamnării a acelei persoane, motivând că este fără rost să te lupți în societatea noastră, iar prin așa gândire le-a distrus perspectiva în cariera lor.

La fel, ziarul „Realitatea,, la data de 11 mai 2016 a publicat informație cu fotografia sa în robă de judecător în confirmarea, că cu bună știință a pronunțat o sentință contrar legii, care s-a păstrat pe rețeaua de socializare a ziarului până la data de 26 mărie 2021. În luna octombrie 2016 pe portalul avocaturii de afaceri din Moldova B.I.Z.L.AW a fost publicată informația, că ex-judecătoarea Tamara Boubatrîn a obținut licența de avocat, urmărirea penală fiind în desfășurare. Pe site-ul ziarului Epoch Times Romania, păstrată până la 02 ianuarie 2023 informația în privința sa magistrată din Glodeni RM cu foto a ciocanului justiției și cătușelor. Prima publicație a găsit-o la data de 26 martie 2021, fiind telefonată și întrebată de prieteni dacă a scos-o în capăt cu dosarul său sau nu, din motivul, că potrivit presei urmărirea penală sau cercetarea judecătorească nu s-a terminat. La data de 23 mai 2017 a fost publicat ”Crimă. Magistrat, sentință ilegală. Glodeni. Magistrata din Glodeni Tamara Boubatrîn va fi judecată pentru pronunțarea cu bună știință”.

Astfel, din cele relatate supra pentru tragerea ilegală la răspundere penală pentru o faptă, care nu întrunește elementele infracțiunii, condamnarea ilegală pentru o faptă, care de fapt nu întrunește elementele infracțiunii cu aplicarea măsurii de preventive în formă de obligare de nepărăsire a țării până la intrarea în vigoare a sentinței, se constată că dispun de temei legal pentru înaintarea prezentei cerere de chemare în judecată cu pretențiile de încasare a prejudicial material și moral.

Susține că, din momentul pornirii urmăririi penale 24 mai 2016 până la data pronunțării deciziei de achitare de către Curtea de Apel Bălți 15 ianuarie 2020 și a deciziei Curții Supreme de Justiție RM din 10 februarie 20217/11 martie 2021, care este o perioada mai mare de 4 ani la rând, din cele relatate în prezenta cerere de chemare în judecată se constată că i s-a cauzat prejudiciu moral zi de zi enorm pentru fiecare zi și noapte de stres, frică, neîncredere și anxietate, pe motivul, că în fiecare seară se culca cu gândul la dosarul penal intentat în privința sa după 19 ani și 7 luni de activitate în funcția de judecător, fără a avea în perioada de activitate sancțiuni disciplinare aplicate în privința sa și se trezea de asemenea cu gânduri cum să-și apăre onoarea și demnitatea sa de ex-judecător pentru a nu avea urmări negative și pentru copiii săi în cariera lor, ca să nu fie nevoiți să plece peste hotare la muncă din cauza dosarului său, cu atât mai mult că timp de 28 luni a fost în imposibilitate de a ieși din țară, fiind aplicată măsura preventivă obligarea de nepărăsire a țării de către prima instanță. Din cauza intentării dosarului penal în privința sa i s-a înrăutățit starea sa de sănătate, fapt confirmat în extrasul din cartela medicală și buletine de boală pe perioada mai - octombrie 2016. Prezenta cerere de chemare în judecată a înaintat-o împotriva Statului pentru compensarea prejudiciului moral cauzat urmare a celor peste 3 (trei) ani și 7 (șapte) luni de aflare sub învinuire și

supunere judecății pentru o faptă care, de fapt nu conține elementele unei infracțiuni, cât și a cheltuielilor suportate în cadrul acestui dosar penal.

Invocă că, prin investigarea sa în calitate de bănuită și ulterior în calitate de învinuită, atât la faza de urmărire penală, chemarea publică la acțiunile procedurale în calitate de bănuit și învinuit, aducerea sa în fața judecății în calitate de inculpată, cercetarea cauzei penale de către instanță, cu punerea sa în situația de a-și justifica intima convingere transpusă în considerentele Hotărârii Judecătoriei Glodeni din 04 august 2014, cu condamnarea sa în modul și cu argumentarea care s-a făcut, i-a fost cauzat un prejudiciu moral, pe care îl estimează la suma de 600.000 lei.

Mai mult, prin acțiunile ilegale ale procuraturii Anticorupție și instanței de fond i s-a cauzat prejudiciul moral, dar și daune reputației profesionale pe motivul, că până la pronunțarea sentinței de achitare, atât foștii colegi judecători și colegii avocați erau foarte rezervați cu ea în discuții, din care motiv consideră, că i-a fost lezată onoarea, demnitatea sa și reputația profesională.

La fel, pe parcursul urmăririi penale și judecării cauzei penale a suportat cheltuieli în mărime de 5.000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată nr. 275 566 din 13 septembrie 2016, eliberat de Biroul Asociat de Avocați „Corect", în mărime de 5000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată nr. 16 decembrie 2016, eliberat de Biroul Asociat de Avocați „Corect,, pentru asistența juridică în cadrul contestării ordonanțelor procurorilor la etapa urmăririi penale, încheierilor judecătorului de instrucție și apărarea în cadrul instanței de recurs, cheltuielile de drum tur-retur Chișinău-Rîșcani-Chișinău pentru data de 27 noiembrie 2018 - data pronunțării sentinței motivate în sumă de 168 lei; cheltuielile de drum tur-retur Chișinău- Rîșcani-Chișinău pentru data de 11 decembrie 2018 - data depunerii și înregistrării apelului în sumă de 228 lei.

Solicită reclamantul încasarea din contul bugetul de Stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției R. Moldova în beneficiul său a sumei de 600 000 (șase sute mii) lei cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale Procuraturii Generale RM, Procuraturii Anticorupție RM, Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani; încasarea din contul bugetul de Stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției R. Moldova în beneficiul său a sumei de 10.000 (zece mii) lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică și a sumei de 396 (trei sute și nouăzeci și șase) lei md cu titlu de cheltuieli de drum tur-retur.

La data de 16.08.2023, reprezentantul pârâtului Procuratura RM, Victoria Boldesco a depus o referință (f.d. 313-314, Vol. II).

În motivare a invocat că, în cazul reclamantei Boubătrîn Tatiana, acțiunile de urmărire penală au fost realizate în limitele prevederilor legislației procesuale și materiale. Mai mult ca atât, nu există o încheiere a judecătorului de instrucție sau a organului ierarhic superior, prin care să fie declarate ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală, pe parcursul investigării cauzei penale, ca urmare a examinării căreia se consideră vătămat intimatul.

Susține că, analizând circumstanțele speței, s-a constatat că responsabilii de investigarea cazului penal nu au comis vreo faptă prejudiciabilă, fiind respectate prevederile Codului de procedură penală referitoare la obligația de a lua toate măsurile

necesare stabilirii adevărului obiectiv. Or, în faza de urmărire penală, aplicarea legii și, dacă este cazul, oportunitatea inițierii urmăririi de către procuror presupune independența și autonomia acestuia în procesul de luare a deciziilor.

Constată că, pronunțarea sentinței de achitare de către instanțele judiciare nu a fost condiționată de încălcări procesuale sau neajunsuri admise în cadrul urnirii penale, reprezentând în sine o altă viziune a interpretării normei materiale, decât cea a organului de urmărire penală, astfel încât nu sunt premise verosimile care ar conduce la ideea unor acțiuni ilegale împotriva reclamantei.

Mai mult, reclamanta nu a prezentat probe care să justifice încasarea prejudiciului moral în mărime de 600.000 lei, dar și a prejudiciului patrimonial nu a prezentat probe care să ateste cauzarea frustrărilor, stresului și a neliniștii, ponegririi onoarei, demnității reputației sale, astfel încât să constituie temei de despăgubire din partea statului, iar instanța de judecată la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, or în conformitate cu art. 118 din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale.

Solicită respingerea cererii reclamantului Boubătrîn Tatiana.

La data de 05.09.2023, reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției, Ion Tulbure a depus o referință (f.d. 308 – 311, Vol. II).

În motivare a invocat că, prin prisma prevederilor legale se deduce expres, că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

Susține că, toate acțiunile organului de urmărire penală au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanțelor, asupra elucidării vinovăției sau nevinovăției persoanei menționate prin actul de sesizare, privind existența bănuielii rezonabile de comiterea infracțiunii. Astfel, se impune a menționa că organul de urmărire penală acționează cu bună-credință, cu suficientă diligență, întreprinde măsurile necesare în vederea efectuării obiective a tuturor acțiunilor de urmărire penală.

Consideră că, pretenția privind încasarea sumei în mărime de 600 000 lei în calitate de prejudiciu moral urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiat. Or, în condițiile în care prezenta acțiune civilă nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545, prin urmare, nu există nici temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu. De asemenea, cuantumul solicitat nu a fost probat în mod pertinent de către reclamantă, constituind sume exorbitante, în coraport cu suferințele pretinse ca suferite.

Totodată, consideră neîntemeiată și pretenția privind încasarea din bugetul de stat a cheltuielilor de asistență juridică. Or, în condițiile în care prezenta acțiune civilă nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545 pentru repararea prejudiciului, prin urmare, nu există nici temei legal de a solicita încasarea cheltuielilor de asistență juridică în baza pretenției inițiale.

În final, a solicitat respingerea acțiunii reclamantei ca neîntemeiată.

În cadrul ședinței de judecată, reclamantul Boubatrîn Tamara a susținut cererea de chemare în judecată pe motivele de fapt și de drept indicate.

În cadrul şedinţei de judecată, reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ion Tulbure a pledat pentru respingerea acţiunii formulate de Boubatrîn Tamara, ca fiind neîntemeiată.

În şedința de judecată, reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, fiind citat legal, nu s-a prezentat, însă prin referința depusă a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, fapt pentru care, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Audiind explicațiile participanților la proces, studiind materialele dosarului, verificând argumentele expuse de reclamant, cât și obiecțiile reprezentantului pârâtului expuse în referința atașată la dosar, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite parțial cererea de chemare în judecată concretizată depusă de Boubatrîn Tamara, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziţiilor art.130 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Conform art.239 Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată*.

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

În conformitate cu art.10 alin.(1) Cod civil, *apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară,* iar conform art.53 alin.(2) din Constituţie, *statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.*

Prevederi relevante speţei se conţin în Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, care stabilesc expres atât momentul naşterii dreptului la repararea prejudiciului, cât şi condiţiile în temeiul cărora survine răspunderea statului.

Astfel, art.1 al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, stipulează că prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

Conform art.2 alin.(1) al Legii citate supra, prin acţiuni ilicite se înţeleg, *acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).*

Potrivit prevederilor art.3 și art.6 al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care stipulează că *în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:*

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

La caz, instanța a constatat că, prin Decretul nr. 304 din 08.10.1996 cu privire la numirea în funcție, reclamanta Boubatrîn Tamara a fost numită în funcția de judecător la Judecătoria raională Rîșcani (f.d. 26, Vol. I).

Prin Decretul nr. 291 din 30.10.2001 cu privire la numirea în funcție a unor judecători, reclamanta Boubatrîn Tamara a fost numită în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă (f.d. 27, Vol. I).

Totodată, prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 321/14 din 11.05.2016 s-a admis sesizarea Procurorului General Eduard Harunjen referitor la eliberarea acordului la pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală a judecătorului Boubatrîn Tamara de la Judecătoria Ialoveni (f.d. 43-44, Vol. I).

Prin ordonanța Procurorului General – interimar al RM, Eduard Harunjen din 24.05.2016 s-a dispus pornirea urmăririi penale în privința judecătorului Judecătoriei Ialoveni Boubatrîn Tamara, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 307 alin. (2) lit. a) Cod penal (f.d. 60-61, Vol. I).

Prin Decretul nr. 2089 din 31.05.2016 reclamanta a fost eliberată din funcția de judecător la Judecătoria Ialoveni, conform cererii de demisie (f.d. 46, 47, Vol. I).

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan din 22.07.2016 s-a dispus aducerea silită a lui Boubatrîn Tamara, pentru data de 02.08.2016, ora 09:00 (f.d. 62, Vol. I).

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan din 07.09.2016 s-a dispus punerea sub învinuire a lui Boubatrîn Tamara, incriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute de art. 307 alin. (1) Cod penal (f.d. 135 - 137, Vol. I).

Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 27.11.2018, Boubatrîn Tamara a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 307 alin. (1) Cod penal, fiindu-i aplicată o pedeapsă de 1 an închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de demnitate publică pe un termen de 1 an. În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an (f.d. 170-180, Vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 15.01.2020, Boubatrîn Tamara a fost achitată pe marginea învinuirii aduse în baza art. 307 alin. (1) Cod penal, pe motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d. 181-200, Vol. I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10.02.2021 au fost respinse recursurile procurorului în Procuratura Anticorupție, Elena Cazacov și a procurorului în Procuratura de circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 15.01.2020, ca fiind neîntemeiate (f.d. 201 – 24, Vol. I).

Totodată, instanța reține că, la materialele cauzei au fost anexate publicațiile ce ține de circumstanțele expuse în speță.

Instanța de judecată reține că, Boubatrîn Tamara a promovat în instanță o acțiune cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale Procuraturii și ale Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

La rândul său, pârâții au pledat pentru respingerea acțiunii formulate de Boubatrîn Tamara, susținând că, în prezenta speță nu sunt întrunite temeiurile de angajare a răspunderii statului pentru repararea prejudiciului material și moral cauzat reclamantului.

Astfel, instanța de judecată va respinge alegațiile reprezentantului pârâtului cu referire la faptul că prezentul litigiu nu cade sub incidența Legii nr.1545, ca neîntemeiate și declarative, or, din lucrările dosarului, așa cum au fost detaliate supra, s-a constatat cu certitudine că reclamantul Boubatrîn Tamara este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, ale Procuraturii și ale Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

Instanța apreciază critic alegațiile reprezentantului Ministerului Justiției, precum că, în speță nu sunt întrunite condițiile din normele de drept aplicabile cazului, deoarece sunt declarative și lipsite de suport probant, fiindcă o astfel de abordare şi interpretare a prevederilor Legii nr.1545 este contrară textului şi spiritului legii citate, or, acceptarea unor astfel de concluzii ar semnifica anihilarea mecanismului legal şi ar exclude iremediabil repararea prejudiciului cauzat instituit prin prezenta lege, deoarece dispozițiile art.6 lit.b) Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 statuează expres că, dreptul la

repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul achitării persoane.

Or, reieșind din natura pretențiilor înaintate de către Boubatrîn Tamara, în coraport cu normele de drept pre-citate, instanța de judecată conchide indubitabil că, dreptul persoanei la repararea prejudiciului moral va apărea, inclusiv în situația tragerii ilegale la răspundere penală şi devenirii definitive a deciziei Curții de Apel Bălți din 15.01.2020, prin care Boubatrîn Tamara a fost achitată pe marginea învinuirii aduse în baza art. 307 alin. (1) Cod penal, pe motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, ceea ce denotă cert că, reclamantul este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, prin prisma Legii nr.1545 citate supra.

Prin urmare, caracterul ilegal al acțiunilor organului de urmărire penală, procuraturii și ale Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere penală. Astfel, în materia pretinselor violări, art.6§1 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, sub aspectul său penal, defineşte „acuzatul” ca fiind bănuitul, învinuitul şi inculpatul.

Pentru a se pronunța, instanța de judecată a dat apreciere argumentelor reclamantului și obiecțiilor reprezentantului pârâtului în raport cu probele prezentate și administrate de către instanță, și anume actele citate supra, care confirmă acțiunile procesuale pe cauza penală de învinuire a lui Boubatrîn Tamara.

Dând apreciere probelor enumerate, instanța constată cu certitudine faptul, că în privința lui Boubatrîn Tamara a fost pornită ilegal o cauză penală în baza art. 307 alin. (1) Cod penal, ulterior fiind achitată pe motiv că în acțiunile acesteia nu sunt elementele infracțiunii. Deci, rezultă că reclamantul Boubatrîn Tamara a fost atras ilegal la răspundere penală, fapte confirmate prin actele anexate - care s-au soldat cu achitarea acesteia, având puterea lucrului judecat.

În aceeași ordine de idei, instanța de judecată reține că, Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04 noiembrie 1950 stabilește în art.1 - obligaţia de a respecta drepturile omului, iar prevederile art.6 stipulează - dreptul la un proces echitabil. Acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în aşa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative.

Mai mult ca atât, instanța relevă și faptul că achitarea reclamantului a fost efectuată în temeiul prevederilor art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală - fapta nu întrunește elementele infracțiunii, circumstanță ce atestă indubitabil că reclamantul deține calitatea de subiect, în sensul Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, or, acesta reprezintă un act de reabilitare deplină în privința persoanei care a fost atrasă ilegal la răspundere penală.

Nu prezintă relevanță argumentele părții pârâte precum că la caz lipsesc careva probe ce ar confirma ilegalitatea actelor/acțiunilor organului de urmărire penală, or

potrivit art. 2 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, ”*acţiuni ilicite - acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni)*”.

Instanța atestă că, potrivit dispozițiilor art.6 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, în cazul achitării persoanei se acordă dreptul la repararea prejudiciului și instanța reține că achitarea nu poate constitui o reparație morală suficientă prin ea însăși, o asemenea ipoteză - achitarea - fiind vizată de dispozițiile art.390 Cod de procedură penală, tocmai în scopul reabilitării depline și acordării de despăgubiri.

Instanța apreciază ca prealabilă - constatarea achitării persoanei, în dependență de temeiurile arătate în hotărârea de achitare, evocată de pârâtul în cauză, nu este o cerință a dispozițiilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, norma permițând acordarea de despăgubiri „și persoanelor a căror nevinovăție a fost stabilită la finalizarea procesului penal, după ce au suportat anumite măsuri restrictive, chiar dacă respectivele măsuri apăreau ca fiind justificate în lumina cercetării penale, efectuate până la data adoptării lor”. Instanța mai susține că „izvorul răspunderii civile pe care a declanșat-o reclamantul are atât caracter special, cât și un caracter general, de drept comun, pentru că vizează răspunderea civilă a statului pentru activitatea desfășurată de autoritățile sale în exercitarea atribuțiilor legale. Sub acest aspect, instanța apreciază că, este „o răspundere legală care este condiționată doar de întinderea pagubei suferite de cel îndreptățit la acțiune, fără nici o restricție sau distincție în raport cu natura sa sau componentele prejudiciului, forma sau modalitățile culpei, interpretare ce este conformă cu practica constantă a CEDO, atunci când drepturile fundamentale ale persoanei au fost încălcate prin măsuri care s-au dovedit a fi neîntemeiate, astfel că persoana are dreptul la repararea integrală a prejudiciului moral.

În această ordine de idei, instanța de judecată constată cu certitudine că Boubatrîn Tamara a fost pusă ilegal sub învinuire și condamnată de către instanța de fond, iar în aceste circumstanțe ținând cont de faptul că în privința ultimei a fost emisă o hotărârea de achitare, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, instanța de judecată constată compatibilitatea pretențiilor reclamantului prin prisma art.3 și art.6 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, iar drept rezultat temeinicia acestor pretenții formulate în speță prin prisma dispozițiilor acestei legi.

În conformitate cu art.3 alin.(1) lit. a), c) și e) al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, *este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a*

percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice şi efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației.

Potrivit art. 6 lit. a) al Legii enunţate supra, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare.

Conform art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă, rezultă că, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime*, iar art.7 alin.(1) al aceleiași norme legale statuează că, *instanţa judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertăţii ori a unui interes legitim.*

În conformitate cu prevederile art.19 alin.(1)-(5) Cod civil, în condiţiile legii, *persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). Pierderea şansei se repară doar dacă ea constă în dispariţia actuală şi certă a unei eventualităţi favorabile. Mărimea acestui prejudiciu corespunde şansei pierdute şi nu poate fi egală cu avantajul care ar fi rezultat din şansă dacă ea se materializa. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.*

În aceeași ordine de idei, norma art.21 Cod civil, statuează că, *drepturile personale nepatrimoniale şi alte valori nemateriale sînt apărate în cazurile şi în modul prevăzut de prezentul cod şi de alte legi, în limita în care folosirea modalităţilor de apărare a drepturilor civile reiese din esenţa dreptului încălcat şi din caracterul consecinţelor acestei încălcări.*

În temeiul art.20 alin.(1)-(2) Constituție, *orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.*

În conformitate cu prevederile art.23 alin.(3) Cod de procedură penală, *persoana, achitată sau în privinţa căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare, are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.*

Consecutiv, prevederile art.10 al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 stipulează expres, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

La caz, s-a constatat incontestabil că, prin decizia Curții de Apel Bălți din 15.01.2020, a fost achitată pe marginea învinuirii aduse în baza art. 307 alin. (1) Cod penal, pe motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, ceea ce constituie act de reabilitare adoptat în favoarea reclamantului Boubatrîn Tamara.

Analizând lucrările dosarului în coraport cu normele de drept enunțate supra și circumstanțele elucidate, instanța de judecată conchide cu certitudine că, circumstanțele de fapt ale speței, așa cum au fost descrise anterior, denotă incontestabil faptul că, Boubatrîn Tamara este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat în urma

acţiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

Referitor la pretenția reclamantului Boubatrîn Tamara cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța relevă următoarele.

În accepţiunea art.10 din Legea nr.1545, *dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilit de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.*

În conformitate cu prevederile art.53 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova, *statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.*

Potrivit art.525 Cod de procedură penală, *persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanţelor judecătoreşti, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislaţiei cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanţelor judecătoreşti.*

Conform art.1998 alin.(1) Cod civil, *cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.*

Potrivit art.2007 alin.(1) Cod civil, *prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității - se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.*

Conform art.2036 alin.(1)-(3) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.*

Prin prisma art.2037 alin.(1)-(3) Cod civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.*

Relevantă speței este și Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, care stabileşte expres atât momentul naşterii dreptului la repararea prejudiciului, cât şi condiţiile în temeiul cărora survine răspunderea statului.

Astfel, art.1 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, stipulează că prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

Conform art.2 alin.(1) din legea citată supra, *prin acţiuni ilicite se înţelege, acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).*

În conformitate cu art.3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, în conformitate cu prevederile prezentei legi, *este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.*

Conform art.6 lit. a) din Legea nr.1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, *dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare.*

În conformitate cu art.11 alin.(1) şi (3) al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, *mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă, caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată, rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei, durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată, natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al*

persoanei, suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice, măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate, durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie. În toate cazurile, instanţa de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.

În temeiul dispozițiilor legale citate mai sus, la caz, se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

Prin incidența normelor citate, având în vedere probele prezentate și administrate, instanța constată cu certitudine temeiul și condițiile generale ale răspunderii delictuale, și anume:

- producerea unei faptei ilicite prin încălcarea dreptului la un proces echitabil lui Boubatrîn Tamara declanșat prin punerea sub învinuire și condamnare ilegală și anume reclamantul Boubatrîn Tamara a fost pus sub învinuire pentru o faptă care nu a comis-o, în final fiind achitată, acțiunile organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani considerându-se în sensul legii - ilicite în sine, or caracterul lor ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată.

- cauzarea prejudiciului în legătură cu acțiunile ilicite menționate;

- legătura de cauzalitate dintre acțiunea prejudiciabilă (fapta ilicită) și urmările prejudiciabile, care reiese din sentința de condamnare și suferințele suportate de către reclamant.

În contextul circumstanțelor enunțate instanța notează că, prin decizia Curții de Apel Bălți din 15.01.2020, care nu a fost anulată, se atestă faptul că condamnarea reclamantului Boubatrîn Tamara a fost ilegală, având în vedere că acuzația penală, nu și-a găsit confirmarea, or, reclamantul a fost achitat, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunilor imputate.

În aceeași ordine de idei, instanța punctează că, acțiunile întreprinse față de reclamantul Boubatrîn Tamara, care i-au cauzat acesteia un prejudiciu moral, considerent din care statul, poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

În acest context, coroborând normele legale enunţate supra cu circumstanţele stabilite prin materialele anexate la dosar, instanța de judecată conchide asupra temeiniciei acţiunii formulate de Boubatrîn Tamara, care urmează a fi admisă parțial, prin adjudecarea în favoarea reclamantului a sumei de 100 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat lui Boubatrîn Tamara ca urmare a acţiunilor ilegale a organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

Instanța de judecată subliniază că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în aşa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să

constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victime.

Din studiul înscrisurilor anexate la dosar rezultă incontestabil faptul că, reclamantului Boubatrîn Tamara i-au fost cauzate suferinţe psihice, prin faptul că a fost urmărit penal și condamnat pentru comiterea faptei prejudiciabile – infracțiune mai puțin gravă.

Din perspectiva celor expuse, instanța reține ca întemeiate și relevante susținerile reclamantului Boubatrîn Tamara precum că, aceasta nu a avut parte de o anchetă eficientă și un proces echitabil, așa cum este definit în practica constantă a CtEDO, că reputația acesteia a fost prejudiciată prin crearea arbitrară a unei aparențe de infractor, anxietatea și inconvenientele care i-au fost cauzate lui, suferințele fizice și psihice suportate ca urmare a procesului penal derulat privind acuzarea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 307 alin. (1) Cod penal, precum și interdicția de a părăsi țara, și consideră, că reclamantului într-adevăr i-a fost cauzat prejudiciu moral.

În aceeași ordine de idei, se menționează că achitarea reclamantei Boubatrîn Tamara este insuficientă pentru a constitui o satisfacție echitabilă a suferințelor suportate, pornind din natura drepturilor personale lezate și locul lor în sistemul de valori al persoanei, caracterul și gradul suferințelor emoționale și suferințelor psihice grave cauzate, exprimate printr-un sentiment profund de nesiguranță în legătură cu tragerea fără nici un temei la răspundere penală, stresuri legate de soarta sa incertă şi perspectiva reală de a fi pedepsită penal ilegal, starea de nesiguranță determinată de caracterul vădit arbitrar al acuzaţiilor aduse, care în adâncul sufletului lasă o amprentă negativă, suferind mult în acest sens.

Totodată, este de observat că mărimea compensaţiei solicitate spre încasare de către Boubatrîn Tamara cu titlu de reparare a prejudiciului moral în sumă de 600 000 lei este una foarte excesivă, motiv din care nu poate fi satisfăcută integral, urmând a fi micșorată până la 100 000 lei.

Prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanţele speţei şi având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, instanţa de judecată constată existenţa motivelor întemeiate de a acorda cuantumul prejudiciului moral, în mărime totală de 100 000 lei, care, în opinia instanţei poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacţie echitabilă reclamantului Boubatrîn Tamara.

Totodată, instanța notează că, potrivit jurisprudenţei Curţii Europene (cauza Antipenkov vs. Rusia, nr.33470/03 din 15 octombrie 2009, §82) Curtea a reiterat că părţii lezate nu-i poate fi cerut ca aceasta să prezinte probe întru argumentarea prejudiciului moral suferit, iar simpla constatare a încălcării săvârşite de organele de urmărire penală şi declaraţiile părţii lezate sunt suficiente pentru a oferi o satisfacţie echitabilă.

Cât privește subiectul pasiv în sarcina căruia urmează a fi pusă executarea hotărârii judecătorești, instanța de judecată menționează că, conform dispozițiilor art.5 alin.(1) al Legii nr.1545, cauzele cu privire la repararea prejudiciului moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei.

Prin urmare, se deduce că, suma de 100 000 lei, adjudecată cu titlu de prejudiciu moral reclamantului, urmează a fi încasată din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, care este organul ce reprezintă statul în acest litigiu.

În rest, instanța va respinge pretențiile cu privire la compensarea prejudiciului moral în partea ce excede suma încasată, ca neîntemeiate.

Astfel, cu privire la culpa procesuală, reclamantul Boubatrîn Tamara a arătat că, în conformitate cu prevederile art.94 Cod de procedură civilă, partea care cade în pretenții este obligată să plătească cheltuielile de judecată efectuate de către cealaltă parte, în mod justificat, precizându-se în literatura de specialitate că partea care a căzut în pretenții trebuie să plătească cheltuielile efectuate de partea care a câștigat procesul, deoarece prima este în culpă procesuală, prin atitudinea sa în proces determinând aceste cheltuieli. Fundamentul acordării cheltuielilor de judecată nu îl constituie convenția părților, ci culpa părții care, „prin atitudinea sa în proces, determinând aceste cheltuieli" - este responsabilă de repararea prejudiciului cauzat. Iar obligarea părții căzute în pretenții la plata cheltuielilor de judecată reprezintă o sancțiune procesuală care are drept scop sancționarea părții căzute în pretenții pentru prejudiciile cauzate celeilalte părți, prin intermediul procesului.

Potrivit prevederilor art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.*

Jurisprudența CEDO, fiind investită cu soluționarea pretențiilor la rambursarea cheltuielilor de judecată, a statuat că acestea urmează a fi recuperate numai în măsura în care constituie cheltuieli necesare care au fost în mod real făcute în limita unui cuantum rezonabil.

Astfel, raportat la complexitatea cauzei, modul în care reclamantul a asigurat apărarea prin prezentarea probelor și strategia aleasă în acest sens, instanța de judecată conchide că cheltuielile de asistență juridică, au fost parțial reale, necesare și rezonabile, prin urmare se impune admiterea parțială a încasării acestor cheltuieli de judecată solicitate de către reclamant cu titlu de costuri privind asistența juridică.

Prin urmare, în acord cu norma legală citată supra, instanța de judecată va încasa din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantului suma de 10 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Totodată, în partea ce ține de pretențiile reclamantului privind încasarea cheltuielilor de transport, instanța reține că, de către Boubatrîn Tamara nu au fost prezentate careva probe în sensul dat, fapt ce condiționează respingerea integrală a cerinței date.

Sintetizând cele expuse mai sus și examinând probatoriul administrat la dosar prin raportarea acestuia la prevederile art.art.118, 121-122 Cod de procedură civilă, instanța de judecată conchide că acțiunea reclamantului Boubatrîn Tamara este parțial întemeiată și urmează a fi admisă în parte.

În conformitate cu art. 236, 238-241 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova, art. 3, 6 și 10 ale Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile

ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, instanța de judecată,-

H O T Ă R Ă Ș T E :

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Boubatrîn Tamara către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală și de anchetă preliminară, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Se încasează din contul bugetului de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Boubatrîn Tamara, născută la 07 septembrie 1960, codul personal 2005009041988, cu domiciliul în mun. Chișinău str. Carierei, 5A ap. 139, suma în mărime de 100000 (o sută mii) lei cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, acțiuni soldate cu achitarea cet. Boubatrîn Tamara prin decizia Curții de Apel Bălți nr. 1a-897/18 din 15 ianuarie 2020, decizie definitivă și irevocabilă, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, prevăzute de art. 307 al.(1) Cod Penal.

Se încasează din contul bugetului de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Boubatrîn Tamara, născută la 07 septembrie 1960, codul personal 2005009041988 cu domiciliul în mun. Chișinău str. Carierei, 5A ap. 139, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10000 (zece mii) lei.

În rest cererea de chemare în judecată înaintată de Boubatrîn Tamara către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în mărime ce depășește cuantumul acordat reclamantei în prezentul proces, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Boubatrîn Tamara către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la încasarea sumei de 396 lei (trei sute nouăzeci și șase lei) cu titlu de cheltuieli de deplasare, ca fiind neîntemeiată.

Se explică dreptul părților şi participanților la proces de a solicita hotărârea redactată în cadrul termenului de decădere de 30 de zile.

Hotărârea poate fi contestată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,

Judecător Victor Sandu